

FORSVARET
Forsvarsstaben

Vår saksbehandler

OL Frode Dahl Minge, fminge@mil.no
+47 23 09 66 25, 0510 6625
FST/P/Incentiver

Vår dato

2012-05-07

Tidligere dato

2012-04-02

FORSVARSDEPARTEMENTET
SAKNR.: 09/02223-205
14 MAI 2012
ARKBET: 600-5pmf
KASSERES 5 ÅR
Vår referanse 2009/03960
2009/03960-014/FORSVARET/155

1 av 1

Vår referanse

2009/03960

Tidligere referanse

2009/02223-189

Til

Forsvarsdepartementet

Kopi til

Postboks 8126 Dep
0032 OSLO
NORGE

Høring - Forslag til endring av forskrift av 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner - Forsvarsstabens tilsvær

1 Bakgrunn

Forsvarsstaben/personellavdelingen (FST/P) viser til tidligere referanse hvor Forsvarsdepartementet ber om høringsuttalelser på forslag til endring av forskrift av 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner.

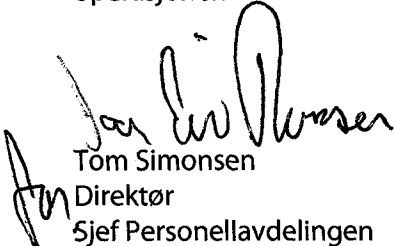
2 Drøfting

Det nye forslaget til forskrift er i utgangspunktet en forbedring i forhold til eksisterende kompensasjonsordning, ved at veteraner fra internasjonale operasjoner gis mulighet til en økt kompensasjon dersom visse beviskrav og bevisema er oppfylt.

Forsvarets Sanitet (FSAN) har gjort en grundig analyse av forslaget og mener det er flere faktorer som ofte gjør at en vurdering av årsakssammenheng er komplisert, og preget av manglende dokumentasjon slik som skal kreves for utbetaling på 65G^A. Med de foreslåtte innskjerpelser i krav til dokumentasjon og bevis er det Kontor for psykiatri og stressmestring (KPS) sin erfaringsbaserte påstand at svært få av våre veteraner vil kunne frembringe slike bevis.

3 Konklusjon

FST støtter forslaget til endring av forskrift av 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner.

Tom Simonsen
Direktør
Sjef Personellavdelingen

^A Vedlegg: Høring - Forslag til endring av forskrift av 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner - FSAN

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse

Glacisgata 1
0015 OSLO

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.mil.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

1

Vår saksbehandler

OL Jon Gerhard Reichelt, jreichelt@mil.no
+47 23 09 79 53, 0510 7953
FSAN/MED AVD/KPS

Vår dato

2012-04-25

Vår referanse

2009/039607-011/FORSVARET/ 155

Tidligere dato

2012-04-12

Tidligere referanse

2009/39607-009

Til

Forsvarsstaben

Kopi til

Høring - Forslag til endring av forskrift av 22. desember 2009 nr 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner

1 Bakgrunn

Det foreligger forslag til endring av forskrift om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltagelse i internasjonale operasjoner.

Bakgrunnen for dette er at Stortinget har vedtatt å etablere en todelt kompensasjonsordning. Det nye er at veteraner nå kan få erstatning opp til 65G, i forhold til tidligere ordning der taket var 35G. Den opprinnelige ordningen forvaltes ved at man foretar utbetalinger på lempeligere vilkår.

Kontor for psykiatri og stressmestring i Forsvarets sanitet har ved sine medarbeidere levert sakkyndige erklæringer som har vært brukt i disse sakene.

Det beskrives i høringsnotatet at man ved forvaltningen av erstatning etter forskriften fra 2004 krever svært lite dokumentasjon i forhold til sannsynlighetsovervekt for årsakssammenheng mellom militær tjeneste i utlandet og varig psykisk skade – at fastlegens uttalelse er tilstrekkelig.

I forhold til den særskilte kompensasjonsordning med utbetaling inntil 35G har man krevd spesialisterklæring. Dog skal beviskrav praktiseres lempeligere enn ved alminnelige erstatningsrettslige saker, siden kravene ligger langt tilbake i tid.

Ved den nye ordningen med mulighet for utbetaling inntil 65G presiserer man at de alminnelige erstatningsmessige reglene for bevis og årsakssammenheng gjelder. Dette innebærer at man betoner viktigheten av nedtegnelser nært i tid til den aktuelle hendelse, og spesielt nedtegnelser foretatt av fagfolk. Man eksemplifiserer dette ved akuttssymptomer og brosymptomer etter en belastende hendelse.

Det presiseres også at SPK skal vurdere om tidligere spesialisterklæringer er tilstrekkelige i forhold til å belyse årsakssammenheng ved den nye ordningen, og at man kan innhente nye erklæring dersom man mener det er behov for det for å opplyse saken.

2 Drøfting

En sakkyndig erklæring har som hovedformål å konkludere hva gjelder årsakssammenheng mellom belastning/ potensielt traumatisk hendelse og varig psykisk skade. Det kreves at man konkluderer med sannsynlighetsovervekt.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer

Besøksadresse

Grev Wedels Plass 2
0151 Oslo

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

postmottak@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

0

Kontor for psykiatri og stressmestring (KPS) har etter hvert betydelig erfaring med denne type vurderinger.

Denne erfaringen viser at det bare meget sjelden finnes nedtegnelser av helsepersonell eller andre som beskriver akutte psykiske symptomer nært i tid til belastningen. Det er også i hovedsak mangel på nedtegnelser og beskrivelser av brosymptomer.

Årsakene til dette kan være flere. Både det at eventuelle skutes symptomer oppfattes som normale etter unormale belastninger, en mulig underreportering av psykiske symptomer, helsepersonells primære fokus på kroppslige skader og manglende kontakt med helsepersonell etter belastning som ikke har gitt kroppslig skade.

Videre er det KPS erfaring at veteraner ofte ikke har dokumentasjon på eller beskriver en akutt hendelse eller potensielt traumatisk begivenhet. Ofte beskrives det gjentatte belastninger, eller mer lavgradig, dog signifikant belastning over lengre tid.

Ikke sjelden konkluderes det med at ikke godt dokumentert belastning over tid har medført ikke godt dokumenterte symptomer som forhøyet aktivering med søvnvansker, indre uro/ rastløshet og skvettenhet, som igjen utvikler seg til manifest psykisk lidelse etter tid – kanskje flere år. Dette kan være både angstlidelse og depressiv lidelse, og tidvis finner man at dette helt eller delvis med sannsynlighetsovervekt er forårsaket av belastning under militær tjeneste i utlandet.

Disse faktorene gjør således ofte at en vurdering av årsakssammenheng er komplisert, og preget av manglende dokumentasjon slik som skal kreves for utbetaling på 65G.

3 Konklusjon

En spesialisterklæring skal ta stilling til om det med sannsynlighetsovervekt er en årsakssammenheng mellom belastning under militær tjeneste i utlandet og varig psykisk skade. En slik erklæring må basere seg på den tilgjengelige dokumentasjon/ bevis og det kliniske skjønn som utøves. Dette uansett eventuell erstatningssum.

Det er ikke faglige holdepunkter for at det skal være mulig å vurdere sannsynlighet for årsakssammenheng forskjellig avhengig av erstatningssum.

Dette innebærer at bedømmelsen av lempelighet i forhold til utbetaling av erstatning opp til 35G helt tydelig må ligge hos SPK. Ansvar for å vurdere om den tilgjengelige dokumentasjon som ligger til grunn for spesialisterklæringen er tilstrekkelig for utbetaling av 65G må således også ligge hos SPK.

Med de foreslåtte innskjerper i krav til dokumentasjon og bevis er det KPS erfaringsbaserte påstand at svært få av våre veteraner vil kunne frembringe slike bevis.

Jon G Reichelt (ef)
Oberstløytnant
Kontorsjef KPS
